

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

mgr Dominik Gogol

ul. Astrów 8/2, 43-300 Bielsko-Biała ; tel. 502 171 014 ; e-mail : dominik.gogol@int.pl

NIP 5481034103 ; REGON 243011797

Bielsko-Biała, dn. 24.03.2020 r.

Trybunał Konstytucyjny

al. J. Ch. Szucha 12a

00 - 918 Warszawa

Skarżący:

A   B

reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu :

r.pr. Dominik Gogol, nr wpisu KTB 406

Kancelaria Radcy Prawnego mgr Dominik Gogol, ul. Astrów 8/2, 43-300 Bielsko-Biała

SKARGA KONSTYTUCYJNA

o stwierdzenie niezgodności art. 88 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity : Dz.U. z 2020 r., poz. 30) w brzmieniu przed zmianą z dnia 05 października 2019 r. z Konstytucją - w zakresie, w jakim przepis ten nie przewidywał zaskarżenia zarządzenia o odmowie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, a to z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP.

W imieniu skarżącego A   B   wnoszę o stwierdzenie:

- że art. 88 § 1 kpk w brzmieniu przed zmianą z dnia 05 października 2019 r., w zakresie, w jakim przepis ten nie przewidywał zaskarżenia zarządzenia o odmowie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 kpk, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP.

Jednocześnie wnoszę:

- o zasądzenie kosztów na rzecz skarżącego nieopłaconych kosztów pomocy prawnej według norm przepisanych.

UZASADNIENIE

I.

W dniu   kwietnia 2019 r. Skarżący zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego w Ż   o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu - radcy prawnego – celem sporządzenia i złożenia wniosku o wznowienie postępowania przygotowawczego w sprawie   (w której występował jako pokrzywdzony) na zasadzie art. 327 kpk, w miejsce dotychczasowego pełnomocnika z urzędu będącego adwokatem. Jako

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

mgr Dominik Gogol

ul. Astrów 8/2, 43-300 Bielsko-Biała ; tel. 502 171 014 ; e-mail : dominik.gogol@int.pl

NIP 5481034103 ; REGON 243011797

rozstrzygnięcia sprawy przez sąd w rozsądnym terminie. Wypowiadając się w kwestii znaczenia prawa do sądu w aspekcie prawa do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, Trybunał Konstytucyjny przypominał, że na zasadę sprawiedliwości proceduralnej składają się w szczególności następujące wymagania: 1) możliwości bycia wysłuchanym, 2) ujawniania w sposób czytelny motywów rozstrzygnięcia, co ma zapobiegać jego dowolności i arbitralności oraz 3) zapewnienia uczestnikowi postępowania przewidywalności jego przebiegu (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 marca 2005 r., sygn. SK 26/02, OTK ZU 3/A/2005, poz. 29; z dnia 16 stycznia 2006 r., sygn. SK 30/05, OTK ZU nr I/A/2006, poz. 2; z dnia 26 lutego 2008 r., sygn. SK 89/06, OTK ZU nr I/A/2008, poz. 7; z dnia 20 maja 2008 r., sygn. P 18/07, OTK ZU nr 4/A/2008, poz. 61).

Istotnym elementem sprawiedliwości proceduralnej jest obowiązek uzasadniania swoich rozstrzygnięć przez organy władzy publicznej oraz prawo do zaskarżania przez strony i uczestników postępowania rozstrzygnięć wydanych w pierwszej instancji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2008 r., sygn. akt P 57/07, publ. LEX).

Konstytucyjny standard instancyjności i zaskarżalności orzeczeń określony jest w art. 176 ust. 1 oraz art. 78 Konstytucji. Pierwszy z wymienionych przepisów gwarantuje, że postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne, drugi, że każda ze stron ma prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od zasady zaskarżalności oraz tryb zaskarżania określa ustawa (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 czerwca 2010 r., sygn. akt SK 38/09, publ. LEX).

Konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, w myśl orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, zakłada w szczególności: 1) dostęp do sądu drugiej instancji, a co za tym idzie przyznanie stronom odpowiednich środków zaskarżenia, które uruchamiają rzeczywistą kontrolę rozstrzygnięć wydanych przez sąd pierwszej instancji; 2) powierzenie rozpoznania sprawy w drugiej instancji - co do zasady - sądowi wyższego szczebla, a w konsekwencji nadanie środkowi zaskarżenia charakteru dewolutywnego; 3) odpowiednie ukształtowanie procedury przed sądem drugiej instancji, tak aby sąd ten mógł wszechstronnie zbadać rozpoznawaną sprawę i wydać rozstrzygnięcie merytoryczne. Dwuinstancyjność postępowania sądowego ma na celu zapewnienie zapobiegania pomyłkom i arbitralności w pierwszej instancji (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 lutego 2010 r., sygn. akt SK 10/09, por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 12 września 2006 r., sygn. SK 21/05; z dnia 27 marca 2007 r., sygn. SK 3/05 oraz z dnia 31 marca 2009 r., sygn. SK 19/08, publ. LEX).

Rozróżniając instancyjność od zaskarżalności, a także dokonując oceny, czy w danym wypadku procedura powinna być ukształtowana w sposób umożliwiający "aż" kontrolę instancyjną (rozpatrzenie - weryfikację przez sąd wyższej instancji), czy "tylko" jako procedura umożliwiająca weryfikację decyzji (orzeczenia) przez inny podmiot, niż ten, który decydował po raz pierwszy, Trybunał wskazał, że zakres przedmiotowy prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego wyznacza konstytucyjne pojęcie sprawy. Konstytucyjna zasada dwuinstancyjności ma zastosowanie w takim tylko wypadku, gdy sąd pierwszej instancji rozpatruje sprawę w rozumieniu Konstytucji. Co istotne, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, obowiązywanie zasady dwuinstancyjnego postępowania nie ogranicza się wyłącznie do głównego nurtu postępowania sądowego. Obejmuje także kwestie rozstrzygane incydentalnie, wpadkowo, jeżeli dotyczą praw lub obowiązków danego podmiotu. Zasada dwuinstancyjności nie wymaga, aby w każdej kwestii incydentalnej, wpadkowej, niemającej charakteru odrębnej sprawy w rozumieniu Konstytucji, przysługiwał środek zaskarżenia. Konieczność ustanowienia takich środków w niektórych kwestiach wpadkowych, niemających charakteru odrębnej sprawy w rozumieniu Konstytucji, może natomiast wynikać z ogólnego wymogu ukształtowania procedury sądowej zgodnie z zasadami sprawiedliwości proceduralnej (por. wyroki Trybunału

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

mgr Dominik Gogol

ul. Astrów 8/2, 43-300 Bielsko-Biała ; tel. 502 171 014 ; e-mail : dominik.gogol@int.pl

NIP 5481034103 ; REGON 243011797

Konstytucyjnego: z dnia 19 września 2007 r., sygn. akt SK 4/06, z dnia 9 lutego 2010 r., sygn. akt SK 10/09, z dnia 2 czerwca 2010 r., sygn. akt SK 38/09, publ. LEX).

Odnosząc powyższe poglądy Trybunału Konstytucyjnego do problematyki podnoszonej w niniejszym wniosku, nie można uznać za rzetelny i sprawiedliwy proces, w którym pokrzywdzony pozbawiony jest możliwości zaskarżenia zarządzenia sądu w przedmiocie odmowy wyznaczenia pełnomocnika z urzędu.

Wskazać bowiem należy, iż w/w orzeczenia tj. zarządzenie sądu bezpośrednio ingerują w konstytucyjnie chronione prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy. Podkreślić również wypada, że przedmiotowe orzeczenia nie są wydawane w okolicznościach tak jednoznacznych i wykluczających ryzyko pomyłki (decyzje te są przecież ocenne), by uznać w świetle standardów konstytucyjnych, że dewolutywna droga odwoławcza jest zbędna.

Trudno zatem zaakceptować z punktu widzenia art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji niemożność spowodowania kontroli instancyjnej w/w zarządzenia prezesa sądu, jak i postanowienia sądu w tym zakresie. Wprawdzie wskazany art. 78 Konstytucji dopuszcza możliwość ograniczenia możliwości zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji, to wydaje się jednak, że gdy w grę wchodzi możliwość realizacji uprawnienia konstytucyjnego, nie powinno mieć miejsca wyłączenie możliwości kontroli decyzji organów w tym zakresie. Jak bowiem wynika z utrwalonej linii orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego, zasada instancyjności konstytuująca prawo do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji nie jest zasadą absolutną, a wyjątki od niej oraz tryb zaskarżania określa ustawa. Konstytucja wprawdzie nie precyzuje charakteru tych wyjątków, albowiem nie wskazuje ani zakresu podmiotowego, ani przedmiotowego, w jakim odstępstwo od tej zasady jest dopuszczalne, jednakże powyższe zdaniem Trybunału nie oznacza, że ustawodawca ma pełną i niczym nieskrępowaną swobodę ustalania katalogu takich wyjątków. Co ważne, wyjątki te nie mogą prowadzić do naruszenia innych norm konstytucyjnych oraz nie mogą powodować „przekreślenia samej zasady ogólnej, która na gruncie zwykłego ustawodawstwa stałaby się de facto wyjątkiem od prowadzonej w różnych regulacjach procesowych reguły postępowania jednoinstancyjnego. Należy zatem uznać, że odstępstwo od reguły wyznaczonej treścią normatywną art. 78 Konstytucji w każdym razie powinno być podyktowane szczególnymi okolicznościami, które usprawiedliwiałyby pozbawienie strony postępowania środka odwoławczego” (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2008 r., sygn. SK 3/07, por. wyrok TK z dnia 12 czerwca 2002 r., sygn. P 13/01, publ. LEX).

Reasumując, przepis artykułu 88 § 1 K.p.k. w brzmieniu przed zmianą z dnia 05 października 2019 r. w zakresie, w jakim nie przewiduje zaskarżenia zarządzenia sądu w przedmiocie odmowy ustanowienia pełnomocnika z urzędu stronie, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 K.p.k. - są niezgodne z konstytucyjnymi standardami zaskarżalności i instancyjności orzeczeń określonymi w art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji i stanowią zaprzeczenie sprawiedliwości proceduralnej, niezasadnie tym samym ograniczając prawo do sądu, które statuuje art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Powyższą konstatację uzasadnia również zmiana art. 88 § 1 kpk, wprowadzająca od 5 października 2019 r. możliwość zaskarżenia przedmiotowego zarządzenia. W uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie kodeksu postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk 3251 z 21 lutego 2019 r.) wskazano bowiem :

„Przepis art. 88 § 1 k.p.k. reguluje kwestie związane z pełnomocnictwem procesowym i trybem wyznaczania pełnomocnika. Posługuje się on odesłaniami do unormowań dotyczących obrońcy. Tę recepcję z art. 88 k.p.k. proponuje się uzupełnić o art. 81 § 1a–2 k.p.k. Jak słusznie podnosi praktyka, w obecnym stanie prawnym zarządzenie prezesa sądu lub postanowienie sądu, nieuwzględniające wniosku o ustanowienie pełnomocnika nie jest zaskarżalne, w przeciwieństwie do takiej samej

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

mgr Dominik Gogol

ul. Astrów 8/2, 43-300 Bielsko-Biała ; tel. 502 171 014 ; e-mail : dominik.gogol@int.pl
NIP 5481034103 ; REGON 243011797

decyzji w przedmiocie ustanowienia obrońcy. Powoduje to niczym nieuzasadnioną dysproporcję w zakresie uprawnień osób uczestniczących w postępowaniu. Dodatkowo wskazuje się na rozszerzenie kompetencji referendarza sądowego o uprawnienie do rozpoznawania wniosków o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu.”

Wobec powyższego wniosek sformułowany w petitum jawi się jako zasadny i konieczny.

Załączniki:

- pisma wymienione w treści skargi;
- cztery odpisy skargi.

[Faint signature and stamp]
mgr Dominik GOGOL